

SXEDIO.742

30.1.1964: Η ΡΩΣΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ, ΤΑΣΣΕΤΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΕΙ ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΞΕΝΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΘΩΣ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΥΠΡΟΥ-ΡΩΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΑΡΧΙΖΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΡΩΣΙΚΩΝ ΟΠΛΩΝ

Οι εξελίξεις γύρω από το Κυπριακό και ιδιαίτερα οι διεργασίες στο Λονδίνο για αποστολή δύναμης του ΝΑΤΟ στην Κύπρο ήταν φυσικό να κινητοποιήσουν και το Σοβιετικό ενδιαφέρον γύρω από το Κυπριακό και ιδιαίτερα μετά την επιστολή του Προέδρου Μακαρίου προς τον ηγέτη της Σοβιετικής Ένωσης Νικήτα Κρουτσιώφ, με την οποία κατάγγελλε λίγες μέρες προηγουμένως τις τουρκικές ραδιουργίες σε βάρος της Κύπρου.

Από την άλλη ο Μακάριος αυτή την περίοδο άρχισε να παίζει πάνω στο Σοβιετικό ταμπλώ και να το χρησιμοποιεί προκειμένου να αντιμετωπίσει τις δυτικές πιέσεις.

Η αδέσμευτη πολιτική που είχε ακολουθήσει μακριά από τη Δύση, αλλά και η ηγετική του θέση ανάμεσα στο Κίνημα των Αδεσμεύτων ήταν πολύ σημαντικά για μια νήσο με τόση στρατηγική σημασία για τη Δύση και το ΝΑΤΟ ευρύτερα αυτή την περίοδο του ψυχρού πολέμου.

Αυτή την περίοδο, παράλληλα, ο Πρόεδρος Μακάριος, είχε βελτιώσει σε μεγάλο βαθμό τις σχέσεις του και με το ΑΚΕΛ εσωτερικά κι' έτσι τύγχανε της πλήρους στήριξης του.

Αυτές όλες τις κινήσεις του Μακαρίου για προσέγγιση προς το ανατολικό στρατόπεδο, δεν τις έβλεπε με καλό μάτι η Δύση, ενώ ο αντιπρόεδρος Φαζίλ Κουτσιούκ, προσπάθησε να τις εκμεταλλευθεί υπέρ του.

Ακόμα αυτή τη περίοδο άρχισε να προβάλλεται από μια σημαντική μερίδα του λαού, ακόμα και από τη Δεξιά, να συζητεί και στην ουσία να αποδέχεται, το

ενδεχόμενο στροφής προς τη Ρωσία, προκειμένου να σωθεί η Κύπρος από μια ενδεχόμενη τουρκική εισβολή.

Από την άλλη άρχισαν να εμφανίζονται και στον κυπριακό τύπο άρθρα που καλούσαν την Κυπριακή Κυβέρνηση να ζητήσει βοήθεια από τη Σοβιετική Ένωση.

Χαρακτηριστικά σε ένα άρθρο που προβλήθηκε στην εφημερίδα "Κύπρος" στις **27 Ιανουαρίου 1964** με πηχιαίους τίτλους "να φωνάξωμεν την Ρωσίαν, διατί περιμενουμε ακόμη" ανεφέρετο:

"Επαναλαμβάνομεν εντόνως: Η εισβολή έχει ήδη γίνει εκ των ένδον. Μη περιμένωμεν και άλλας φάσεις της, διά να αντιδράσωμεν; Η κατάστασης αύτη αναλογεί προς άλλας που προηγήθησαν τρομερών εθνικών καταστροφών μας. Το αισθητήριον του ιστορικός σκεπτομένου αναδίδει, όχι διά πρώτην φοράν τώρα, αλλά διά πολλοστήν, το δραματικώς επείγον σήμα: **SOS ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΑ ΑΜΕΣΑ ΜΕΤΡΑ. ΦΩΝΑΞΕΤΕ ΑΝΟΙΚΤΑ, ΚΑΘΑΡΑ, ΠΡΟΚΛΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΜΕΣΩΣ ΤΗΝ ΡΩΣΣΙΑΝ ΔΙΑ ΝΑ ΤΡΑΠΟΥΝ ΕΙΣ ΦΥΓΗΝ ΟΙ ΓΚΑΓΚΣΤΕΡΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΗΝ ΜΑΣ. ΑΝ ΒΛΕΠΕΤΕ ΑΛΛΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΝ ΛΥΣΙΝ ΠΕΣΤΕ ΜΑΣ ΤΟ. ΗΜΕΙΣ ΔΕΝ ΒΛΕΠΟΜΕΝ**".

Την ίδια ημέρα, και ενώ συνεχίζονταν οι πιέσεις εναντίον της Κύπρου για να δεχθεί την αποστολή δύναμης του ΝΑΤΟ στην Κύπρο, στη Λευκωσία ο Υπουργός Εμπορίου Ανδρέας Αραούζος δεχόταν τον σοβιετικό πρεσβευτή Πάβελ Γερμόσιν με τον οποίο συζητήσε το θέμα της ανανέωσης της διμερούς εμπορικής συμφωνίας της Κύπρου με την χώρα του.

Ο Σοβιετικός πρεσβευτής ενημέρωσε τον Ανδρέα Αραούζο ότι επέκειτο και Σοβιετική παρέμβαση στο Κυπριακό υπό τη μορφή δήλωσης πολιτικής.

Ο Αραούζος ενημέρωσε αμέσως τον Μακάριο ο οποίος έσπευσε να προβεί σε μια πολύ σκληρή δήλωση και να προειδοποιήσει τους πάντες ότι η Κύπρος δεν είναι μόνη στον κόσμο, υπαινισσόμενος ότι έχει και άλλους φίλους πάνω στους οποίους μπορούσε να στηριχθεί.

Είπε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος (Φιλελεύθερος

28.1.1964):

" Δέν δύναμαι να προβλέψω μετά βεβαιότητας τις εξελίξεις. Είμεθα, όμως αποφασισμένοι να αντιμετωπίσωμεν μετά θάρρους οιαδήποτε εξέλιξιν και κατάστασιν. Δεν θα υποκύψωμεν εις απειλάς και εκβιασμούς, θα αγωνισθώμεν εναντίον πάσης επιβουλής κατά της νήσου μας. Θα αγωνισθώμεν δι' την τιμήν και την αξιοπρέπειαν μας, διά την ελευθερίαν και την ακεραιότητα της νήσου μας. Εις τον αγώνα μας αυτόν, δεν θα είμεθα μόνοι. Εχομεν την συμπαράστασιν και άλλων χωρών".

Ο Μακάριος σταμάτησε ως εδώ. Τη συνέχεια όμως έδωσαν πολιτικοί παρατηρητές στη Λευκωσία που προέρχονταν ουσιαστικά από την Κυπριακή Κυβέρνηση, αλλά δεν ήθελαν να αποκαλύψουν το όνομά τους.

Πρόσθετε η εφημερίδα:

"Εγκυροί πολιτικοί παρατηρηταί εν Λευκωσία εξέφραζαν την άποψιν, ότι η δήλωσις του Μακαριωτάτου, γενομένη μετά την χθεσινήν συνάντησιν του Αναπληρωτού Υπουργού Εξωτερικών κ. Ανδρέα Αραούζου μετά του ενταύθα πρεσβευτού της Σοβιετικής Ενώσεως κ. Πάβελ Γερμόσιν, υποδηλοί σαφώς ότι η Σοβιετική Ένωσις και άλλαι χώραι θα παράσχουν ουσιαστικήν συμπαράστασιν εις τον αγώνα του Κυπριακού λαού, διά την ανεξαρτησίαν και ακεραιότητα της πατρίδος του και ότι εν πάση περιπτώσει δεν πρόκειται να μείνουν απαθείς έναντι των ιταμών απειλών της Τουρκίας δι' επέμβασιν εις Κύπρον.

Τας ανωτέρω απόψεις ενισχύουν δηλώσεις αρμοδίου παράγοντος στο Λονδίνο επί των διαφοροφουμένων εξελίξεων. Ο παράγων αυτός εδήλωσε τα εξής:

"Ας μη λησμονώμεν, ότι ζώμεν εις τον 20ον αιώνα, εις τον αιώνα των Ηνωμένων Εθνών. Ζώμεν εις μίαν περίοδον κατά την οποίαν δεν δύναται μια μεγαλυτέρα δύναμις, ως είναι η Τουρκία, να επιβάλη τας θελήσεις της επί μιᾶς μικράς χώρας, ως είναι η Κύπρος.

Πρέπει να γίνει σαφώς αντιληπτόν ότι μια απόπειρα στρατιωτικής επεμβάσεως εις την Κύπρον, δηλαδή ένας πόλεμος εις την Κύπρον ενδεχομένως να μετατραπή εις παγκόσμιον πόλεμον.

Ημεις είμεθα αμετατρέπτως αποφασισμένοι να αγωνισθώμεν διά την εφαρμογήν εις το μικρόν μας κράτος των αρχών εκείνων εις τας οποίας πιστεύει η πεπολιτισμένη ανθρωπότης, να διατηρήσωμεν την ελευθερίαν μας και να προασπίσωμεν την ακεραιότητα μας. Εις τον αγώνα μας αυτόν, ως ετόνισε και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, δεν θα είμεθα μόνοι".

Μια άλλη υποστήριξη είχε Μακάριος και από τη Ρουμανία.

Σύμφωνα με πληροφορίες της ίδιας εφημερίδας ο Επιτετραμμένος της χώρας Στ. Μπερεάνου επέδωσε στο Υπουργείο Εξωτερικών την απάντηση της Ρουμανικής Κυβέρνησης στην πρόσφατη έκκληση του Μακαρίου για τη συμπαράσταση προς τον αγώνα του Κυπριακού λαού.

Στη ρουμανική ανακοίνωση αναφέρεται ότι "η Ρουμανία, η οποία ως και εις το παρελθον υποστήριξε τον απελευθερωτικόν αγώνα του Κυπριακού λαού, καταδικάζει οιανδήποτε επέμβασιν εις τα εσωτερικά ζητήματα της νεαρής Δημοκρατίας της Κύπρου και εκφράζει την βεβαιότητα, ότι τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Κυπριακού λαού θα γίνουν σεβαστά".

Εξ άλλου και τα σοβιετικά Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, και ιδιαίτερα τα ελεγχόμενα από το καθεστώς εφημερίδα "Πράβδα" και Πρακτορείο Ειδήσεων "Τας" ήταν ακόμα πιο ενθουσιώδη και έδιναν πολλές υποσχέσεις στον Κυπριακό λαό, που έπεφταν σε ολάνυκτα αυτιά αυτές τις κρίσιμες ημέρες της επικείμενης τουρκικής εισβολής.

Οι δυο ανταποκριτές της εφημερίδας και του Τας Μπράγκιν και Συμεόνωφ μετέδιδαν από τη Λευκωσία ότι "η απειλή απόβασης στρατευμάτων του ΝΑΤΟ στην Κύπρο έχει αυξηθεί" και ότι "ο κίνδυνος εισβολής είναι ιδιαίτερα σοβαρός από τα τουρκικά στρατεύματα που εξακολουθούν να συγκεντρώνονται

στις ακτές έναντι της Κύπρου και είναι να επιβιβασθούν στα πλοία από το λιμάνι της Αλεξανδρέττας, αν ο Πρόεδρος Μακάριος απορρίψει τις αγγλικές προτάσεις".

Πρόσθεταν οι δυο ανταποκριτές:

"Πάνω από τη Λευκωσία πετούν αεριωθούμενα αγγλικά αεροπλάνα, ενώ στο Προεδρικό Μέγαρο οι Κύπριοι ηγέτες συνεδριάζουν".

Εξ άλλου ο ραδισταθμός της Μόσχας σε σχόλιο του συνεργάτη του Β. Μπράτσειν ανέφερε ενημερώνοντας τους ακροατές του:

"Κάθε λεπτό της ώρας αυξάνουν οι ανησυχίες για την τύχη της Κύπρου, δεδομένου ότι η απειλή επέμβασης του ΝΑΤΟ στις κυπριακές υποθέσεις είναι άμεσος.

"Ο αντικειμενικός σκοπός των άγγλων είναι να διαιρέσουν την Κύπρο σε δυο ανεξάρτητα τμήματα ενώ καταβάλλεται προσπάθεια να νομιμοποιηθεί η εισβολή με απόφαση της διάσκεψης στο Λονδίνο".

Ο σχολιαστής εξέφρασε την υποστήριξη του στις θέσεις του Προέδρου Μακαρίου και χαρακτήρισε τη στάση του ως "απολύτως σαφή" και "θαρραλέα" και υπογράμμισε ότι ο κυπριακός λαός δεν αποδέχεται καμιά εξωτερική επέμβαση που θα θίξει τα δικαιώματα της Κύπρου ως κυρίαρχου και ανεξάρτητου κράτους".

Κατά τους σοβιετικούς παρατηρητές, πρόσθεσε, το ενδιαφέρον αυτό της Μόσχας για την εξέλιξη του Κυπριακού ζητήματος "προοιωνίζεται την επίδοση σοβιετικής διακοίνωσης προς τις δυνάμεις που χειρίζονται το Κυπριακό στην οποία θα υπογραμμίζεται ότι σε περίπτωση οιασδήποτε εισβολής στην Κύπρο, η Σοβιετική Ένωση, δεν θα παραμείνει αδιάφορη, δεδομένου ότι πρόκειται να παραβιασθούν τα κυριαρχικά δικαιώματα ενός ανεξάρτητου και ουδέτερου κράτους, καθώς και οι καταστατικές αρχές του ΟΗΕ".

Την επομένη (28.1.1964) μέσα σε πανηγυρική ατμόσφαιρα υπεγράφη στο Υπουργείο Εμπορίου από τον

Ανδρέα Αραούζο και τον σοβιετικό επιτετραμμένο Α. Ποπώφ το έγγραφο ανανέωσης της διμερούς εμπορικής συμφωνίας μεταξύ Κύπρου και Σοβιετικής Ένωσης, ενώ ο Ρώσος πρεσβευτής οργίασε.

Εμεινε δεκαπέντε λεπτά συνομιλώντας ιδιαίτερω με τον Υπουργό Εμπορίου Ανδρέα Αραούζο ενώ την επομένη ο Υπουργός Εσωτερικών Πολύκαρπος Γιωρκάτζης συναντήθηκε μαζί του συνοδευόμενος μάλιστα από το βουλευτή Βάσο Λυσσαρίδη, με τον οποίο όπως εγνώσθη αργότερα συζήτησαν το ενδεχόμενο εξασφάλισης σοβιετικού οπλισμού από τη Ρωσία προς την Κύπρο, δεδομένου ότι οι δυτικές χώρες αρνούνταν να της πωλήσουν όπλα.

Την άρνηση των δυτικών είχε αποκαλύψει λίγες μέρες αργότερα (**17.1.1964**) ο Κυβερνητικός εκπρόσωπος στη Λευκωσία.

Ο εκπρόσωπος αναφερόμενος στα όσα είχε αναφέρει ο Ντάνκαν Σαντς για εισαγωγή όπλων στην Κύπρο ανέφερε: "Η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας ουδέποτε απέκρυψε το γεγονός ότι η δημιουργηθείσα κατάσταση εν Κύπρω επέβαλλε την ανάγκη προμήθειας οπλισμού δια τον εφοδιασμό των Δυνάμεων Ασφαλείας. Από της **31ης** παρελθόντος Δεκεμβρίου η Κυβέρνησις εζήτησε μέσω των πρακτόρων του στέμματος, την αγοράν εκ Μεγάλης Βρετανίας αριθμού όπλων και πολεμοφιδίων, έλαβεν όμως αρνητικήν απάντησιν την **13ην** Ιανουαρίου. Λόγω της τοιαύτης αρνήσεως η Κυβέρνησις επεδίωξε την αγοράν οπλισμού εξ άλλων πηγών. Η ενέργεια αυτή της Κυπριακής Κυβνήσεως είναι απολύτως νόμιμος, αποτελεί δε δικαίωμα και ευθύνην της η προμήθεια όπλων διά την ασφάλειαν του κράτους, εφ' όσον υφίσταται απειλή κατά της εδαφικής ακεραιότητος της νήσου".

Στις επαφές αυτές του Πάβελ Γερμόσιν μπήκαν και οι βάσεις για έναρξη πτήσεων προς την Κύπρο των σοβιετικών Αερογραμμών προς την Κύπρο. Το πρώτο ρωσικό Ιλιούσιν έφθασε τελικά στην Κύπρο στις **28** Φεβρουαρίου, εγκαινιάζοντας απευθείας τη γραμμή Λευκωσίας-Μόσχας.

Στο χορό της υποστήριξης της Κυπριακής Δημοκρατίας έμπαιναν τις επόμενες ημέρες και άλλα σοβιετικά μέσα μαζικής επικοινωνίας, όπως η εφημερίδα του Στρατού Ερυθρός Αστήρας και η Ισβέστια, στις **29** Ιανουαρίου.

Ο Ερυθρός Αστήρας σε άρθρο του ανέφερε ότι "ο κυπριακός λαός δεν είναι μόνος στο δίκαιο αγώνα του" και ότι "ο κυπριακός λαός τυγχάνει της υποστήριξης όλων των ειρηνόφιλων λαών του κόσμου".

Εξ άλλου η Ισβέστια τόνιζε:

"Οι δυτικές δυνάμεις προσπαθούν να δικαιολογήσουν τα σχέδια τους για στρατιωτική επέμβαση στην Κύπρο, κραυγάζοντας ότι η κατάσταση είναι κρίσιμη, παρ' όλον ότι αυτές οδήγησαν τις συνομιλίες του Λονδίνου σε αδιέξοδο. Η απειλή στρατιωτικής επέμβασης εκ μέρους του Νάτο στην Κύπρο γίνεται καθημερινά περισσότερο πραγματική. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και οι συνεταίροι της στο ΝΑΤΟ επιθυμούν να εκμεταλλευθούν την κατάσταση και να επεκτείνουν τις υφιστάμενες στρατιωτικές βάσεις στην Κύπρο, μετατρέποντας έτσι τη νήσο σε το κύριο οχυρό τους στη Μέσόγειο".

Στην εκδηλούμενη υποστήριξη του Ανατολικού Συνασπισμού, με επικεφαλής τη Ρωσία αντιτάχθηκε ο αντιπρόεδρος Φαζίλ Κουτσιούκ, ο οποίος σε μια αυστηρή δήλωση του προσπάθησε να προειδοποιήσει τους δυτικούς για την πολιτική Μακκαρίου.

Ανέφερε ο Κουτσιούκ σε δήλωση του στις **27** Ιανουαρίου **1964**:

"Η ειδηση που μεταδόθηκε από το Πρακτορείο Ρέουτερ ότι η Σοβιετική Ένωση θα επέμβει σε περίπτωση τουρκικής εισβολής στη νήσο και ότι η εγγύηση της Ρωσίας δόθηκε σε απάντηση Κυπριακής έκκλησης για Σοβιετική βοήθεια, δεν με έχει εκπλήξει. Γνώριζα από πολύ χρόνο, ότι ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, με την αδέσμευτη πολιτική του και τη στενή φιλία του με τις χώρες οι οποίες τείνουν προς την Ανατολή, αποζητούσε κρυφά τη βοήθεια της Ρωσίας, γνωρίζοντας ότι η πολιτική του

και οι πράξεις του στην Κύπρο θα μπορούσαν να οδηγήσουν την χώρα στην καταστροφή- και πραγματικά την οδήγησαν- δεν θα έπρεπε να τύχουν της υποστήριξης των φιλευλευθέρων και φιλειρηνικών λαών του κόσμου. Γνώριζα πάντα ότι ο Μακάριος ήταν διπλοπρόσωπος. Τώρα με λυπεί όμως περισσότερο διότι αναγκάζομαι να αναφέρω ότι για αρκετό χρόνο προσπαθούσα να προειδοποιήσω τους πρεσβευτές όλων των δυτικών χωρών στην Κύπρο καθώς και τους άλλους ξένους διπλωμάτες με τους οποίους είχα την ευκαιρία να συζητήσω για τις κυπριακές υποθέσεις υπό την ιδιότητα μου ως Αντιπροέδρου της Κύπρου, για την επικίνδυνη πολιτική που ακολουθούσε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος. Οι προειδοποιήσεις μου όμως δεν λήφθηκαν όσον έπρεπε υπόψη. Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος με τις δηλώσεις του ότι έχει την υποστήριξη άλλων χωρών εννοώντας ασφαλώς τη Ρωσία και άλλες με έχει δικαιώσει και η είδηση του Ρέουτερ επιβεβαίωσε ότι ο Μακάριος εργαζόταν στα παρασκήνια".

Εκείνο που προανήγγειλαν τα σοβιετικά μέσα ενημέρωσης και φοβούνταν οι δυτικοί έγινε πραγματικότητα στις 30 Ιανουαρίου με επίσημη δήλωση του Σοβιετικού Πρακτορείου Ειδήσεων "Τας".

Η δήλωση που χαρακτηρίστηκε σαν βόμβα και σαν συνέχεια των τελευταίων δηλώσεων του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ότι "η Κύπρος εις τον αγώνα της δεν είναι μόνη" και ότι "θα έχωμεν την υποστήριξη και άλλων χωρών", εξέφραζε πλήρη υποστήριξη στον αγώνα του Κυπριακού λαού για κατοχύρωση της αναξαρτησίας του και απόκρουση κάθε ενέργειας που θα στρεφόταν εναντίον της εδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου.

Το Τας καταδίκασε επίσης οποιανδήποτε απόπειρα επέμβασης στα εσωτερικά της Κύπρου και εξέφραζε την ελπίδα της σοβιετικής Κυβέρνησης ότι δεν θα προκαλείτο περιπλοκή που θα έθετε σε κίνδυνο την υπόθεση της ειρήνης στην περιοχή.

Επίσης σημείωνε την υποχρέωση του Συμβουλίου Ασφαλείας να επέμβει στο Κυπριακό.

Η δήλωση την οποία επέδωσε στον Αρχιεπίσκοπο

Μακάριο το απόγευμα της ίδιας ημέρας ο Πάβελ Γερμόσιν, έχει ως εξής:

"Η έκρυθμη κατάσταση, η οποία δημιουργήθηκε πρόσφατα γύρω από την Κύπρο, κατέστη αντικείμενο της έντονης προσοχής της διεθνούς κοινής γνώμης.

Τα ιμπεριαλιστικά κράτη, κυρίως η Αγγλία, η οποία κυριαρχούσε ως σε αποικία πάνω στην Κύπρο για ολόκληρη σχεδόν εκατονταετηρίδα, εκμεταλλευόμενα τις προστριβές και τις συγκρούσεις μεταξύ των κυρίων μελών των δυο βασικών εθνοτήτων, οι οποίες κατοικούν στην Κύπρο-**80%** Έλληνες και **18%** Τούρκοι-όπως επίσης και τις εσωτερικές πολιτικές διαφορές για το ζήτημα του Συντάγματος, καταβάλλουν προσπάθεια να επέμβουν στα εσωτερικά ζητήματα αυτού του μικρού κράτους.

Με τον σκοπό αυτό συγκλήθηκε στις **15** Ιανουαρίου στο Λονδίνο η αποκαλούμενη "Διεθνής Διάσκεψη" για το Κυπριακό με συμμετοχή αντιπροσώπων της Αγγλίας, Τουρκίας, Ελλάδας όπως επίσης και της Κύπρου.

Οι εργασίες της Διάσκεψης αυτής και οι διαφορές, οι οποίες εμφανίστηκαν σε αυτήν, είναι ευρέως γνωστές από τις πληροφορίες του διεθνούς τύπου.

Η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Κύπρου πληροφόρησε τη Σοβιετική Κυβέρνηση, ότι κατά τη στιγμή αυτή υφίσταται σοβαρός κίνδυνος επέμβασης στην Κύπρο. Οι επιδρομικές προετοιμασίες, οι οποίες δεν αποτελούν πλέον μυστικό και οι οποίες συζητούνται στον τύπο των δυτικών χωρών, προκαλούν δικαιολογημένη αγανάκτηση τόσο μεταξύ του λαού της Κύπρου όσο και μεταξύ των άλλων φιλειρηνικών λαών.

Σχετικά με την εξέλιξη αυτή των γεγονότων το ΤΑΣΣ έχει εξουσιοδοτηθεί να δηλώσει τα ακόλουθα:

Τα γεγονότα για την Κύπρο και η απειλή επέμβασης, η οποία επικρέμαται πάνω από το νέο αυτό αυτοτελές κράτος, δεν είναι υπόθεση μόνο των Κυπρίων. Τα γεγονότα αυτά θίγουν τα συμφέροντα όλων των φιλειρηνικών λαών και ανακοινούν μεγάλα

ουσιώδη προβλήματα των διεθνών σχέσεων.

Η Δημοκρατία της Κύπρου είναι μικρή χώρα. Εκεί ζουν γύρω στις **580.000** Κύπριοι. Η Κύπρος όμως έχει το ίδιο δικαίωμα σεβασμού της ανεξαρτησίας της, όπως και όλα τα άλλα κράτη, ανεξάρτητα του εάν είναι μεγάλα ή μικρά. Εάν δεν συμβαίνει έτσι, οι διακηρύξεις για εθνική ελευθερία, ανεξαρτησία, αυτοτέλεια και εδαφική ακεραιότητα των κρατών μετατρέπονται σε κενές φράσεις, χωρίς πραγματικό περιεχόμενο.

Ακριβώς προς αυτή την κατεύθυνση, προς την καταπάτηση της ελευθερίας και ανεξαρτησίας της Κύπρου, οδηγούν οι εργασίες της διάσκεψης του Λονδίνου. Γίνεται επεξεργασία ενός σχεδίου για το σχηματισμό κάποιου είδους διεθνούς στρατιωτικής δύναμης δήθεν για την υπεράσπιση των Κυπρίων από τους Κυπρίους. Ο στρατός αυτός εμφανίζεται ως διεθνής δύναμη, ενώ στην πραγματικότητα αποδεικνύεται, ότι είναι στρατός του επιθετικού στρατιωτικού-αποικιακού συγκροτήματος του NATO, ετοιμάζονται δε να αποστείλουν στρατεύματα στην Κύπρο τα μεγάλα κράτη του NATO, πρωτίστως εκείνα τα κράτα, τα οποία έχουν ήδη συνηθίσει να χρησιμοποιούν τον στρατό τους εναντίον των εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων των λαών, ως δυνάμεις εχθρικές προς τα κινήματα αυτά. Ισχυρίζονται τα στρατεύματα αυτά θα επιβάλουν την τάξη στην Κύπρο, θα υπερασπίσουν την Κύπρο από τους Κυπρίους.

Νομίζουν, άραγε, σε ορισμένες πρωτεύουσες της Δύσης, ότι οι άνθρωποι στη γη έγιναν τόσο αφελείς για να πιστεύουν τέτοιου είδους στρατεύματα μπορούν να εξυπηρετήσουν τέτοιου είδους σκοπούς; Η υγιής λογική υποδηλώνει, ότι κράτος, το οποίο για δεκαετηρίδες προσπαθούσε να υποτάξει την Κύπρο, να καταπνίξει τους πόθους της, κράτος το οποίο προσπαθούσε να διατηρήσει τις στρατιωτικές του βάσεις στην Κύπρο για να απειλεί από εκεί τα γειτονικά αραβικά κράτη, είναι το λιγώτερο

κατάλληλο για να υπερασπίσει το λαό της Κύπρου.

Η υποδούλωση συχνά στο παρελθόν γινόταν υπό τη μορφή ψευδούς φιλίας, τώρα όμως, ύστερα από επίμονους και θαρραλέους αγώνες των Κυπρίων, επιζητείται, όπως αυτοί υποταχθούν με δόλο και πάλη στην υποδούλωση. Το κάθε κράτος φροντίζει για την υπεράσπιση του. Γιατί οι ίδιοι οι Κυπριοί να μην είναι σε θέση να πράξουν το ίδιο; Γιατί οι Κύπριοι να είναι εξαναγκασμένοι να αναθέσουν αυτό το έργο σε άλλους;

Μεγάλα κράτη του ΝΑΤΟ-η Αγγλία και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής-ετοιμάζονται να αποστείλουν στρατεύματα τους στην Κύπρο. Από κοινού θέλουν να προσελκύσουν σ' αυτό το επονείδιστο και επικίνδυνο έργο και ορισμένες γειτονικές προς την Κύπρο χώρες για να θέσουν μάχαιρα στα στήθη του νέου κράτους. Και αυτό ονομάζεται λύση του Κυπριακού προβλήματος. Που βρίσκεται ο σεβασμός προς την αυτοτέλεια των ανεξάρτητων χωρών.

Μπορείτε να φαντασθείτε ποια κατάσταση θα δημιουργείτο στον κόσμο εάν τα κράτη, βάσει της δικής τους κρίσης, απέστειλαν τις ένοπλες δυνάμεις τους σε άλλες χώρες, όπου εμφανίζονται συγκρούσεις εσωτερικού χαρακτήρα. Τέτοιου είδους ενέργειες ποτέ στο παρελθόν δεν οδήγησαν, ούτε και μπορούν να οδηγήσουν στην επίλυση των συγκρούσεων αυτών. Αντίθετα οι ενέργειες αυτές προκαλούν όξυνση των καταστάσεων και θέτουν υπό απειλή τα συμφέροντα της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

Η Δημοκρατία της Κύπρου υφίσταται από το 1960 ως ανεξάρτητο κράτος, κατόρθωσε δε στη μικρή αυτή περίοδο να κερδίσει ευρεία αναγνώριση στην οικογένεια των ελεύθερων κρατών με την πολιτική της, της ουδετερότητας και μη δέσμευσης προς τους επιδρομικούς συνασπισμούς. Μόνο αδιόρθωτοι αποικιστές μπορούν να θέτουν στο δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα υπό αμφιβολία την αναμφισβήτητη ικανότητα του κάθε- επαναλαμβάνομεν του κάθε- λαού στη γη να οικοδομεί επιτυχώς τη ζωή του και το

κράτος του, όπως ο ίδιος επιθυμεί.

Χώρες, όπως οι Ινδίες, η Ινδονησία, η Αλγερία, η Γκάνα, η Μάλι, η Βιρμανία, η Κεϋλάνη, οι οποίες για αιώνες κατεστραμμένες και εξαφανισμένες για ένα χρονικό διάστημα από το προσκήνιο των λαών ως αυτοτελείς δυνάμεις, ήδη εμφανίστηκαν με ζωτικότητα και αξιοπρέπεια ενώπιον της ανθρωπότητας. Οι χώρες αυτές κατέκτησαν την πολιτική τους ανεξαρτησία και τα διεθνή τους δικαιώματα, λαμβάνουν δε ενεργό μέρος στη διεθνή ζωή.

Ποιος θα πιστεύσει ότι ο λαός της Κύπρου αποτελεί εξαίρεση αυτού του κανόνα, ο οποίος αποδείχθηκε χιλιάδες φορές με τη πείρα των άλλων λαών; Ποιος θα πιστεύσει ότι οι Κύπριοι δεν μπορούν να κυβερνήσουν τη χώρα τους και ότι απαραίτητα έχουν ανάγκη, όπως αφιχθούν στη νήσο τους, για να κυριαρχήσουν και να βασιλεύσουν ξένα στρατεύματα, από τα οποία δεν έχει και σήμερα ολοκληρωτικά εκκαθαρισθεί η Κύπρος;

Στη δημιουργούμενη κατάσταση πρέπει να ληφθούν όλα τα μέτρα, τα οποία θα υποβοηθούσαν τη χαλάρωση και εξάλειψη των προστριβών μεταξύ των εθνοτήτων της Κύπρου, την απομάκρυνση του εύλεκτου υλικού από τη νήσο. Ωρισμένοι όμως, οι οποίοι συμμετέχουν στη διάσκεψη του Λονδίνου για την Κύπρο, οδηγούν τα γεγονότα προς όξυνση της κατάστασης, για να πουν, ότι μόνο τα πολυβόλα, τα κανόνια και τα αεροπλάνα αποτελούν μέσα, τα οποία είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν για την εξασφάλιση της τάξης στην Κύπρο.

Ενώπιον παντός, ο οποίος γνωρίζει την εξέλιξη των γεγονότων των τελευταίων εβδομάδων στην Κύπρο, προβάλλει ασυναίσθητα το ερώτημα: Δεν προκαλούν, άραγε, συνειδητά οι ξένες δυνάμεις τις συγκρούσεις και την αιματοχυσία μεταξύ των εθνοτήτων της Κύπρου, για να μπορέσουν αργότερα να επιβάλουν στους Κυπρίους Έλληνες και Τούρκους, το νέο ξένο αποικιακό ζυγό;

Ο λαός της Κύπρου, η εκλεγμένη του Κυβέρνηση, ο Πρόεδρος της Κύπρου Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, τάσσονται αποφασιστικά εναντίον της ξένης επέμβασης στα εσωτερικά της Κύπρου, απορρίπτουν την αποικιακή κηδεμονία, η οποία επιβάλλεται στην Κύπρο. Παρ' όλα αυτά η επέμβαση σκευωρείται ως πρόσχημα δε σκέπτονται να χρησιμοποιήσουν τις προστριβές μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων.

Οι σοβιετικοί άνθρωποι γνωρίζουν φυσικά από την πείρα που οδηγούν οι προστριβές μεταξύ των εθνών και των λαών. Στην τσαρική Ρωσία ειδικά κατεύθυναν τα διάφορα Έθνη και λαούς το ένα εναντίον του άλλου. Επικολουθούσε αιματοχυσία και φιλονικίες. Οι Τσαρικοί σατράπες έτριβαν τα χέρια τους από ικανοποίηση.

Ο ιδρυτής του Σοβιετικού κράτους Β. Ι. Λένιν ζήτησε όπως αποφασιστικά τεθεί τέρμα στην επονείδηστη κληρονομιά του παρελθόντος. Τα επίμαχα ζητήματα λύονταν βάσει της φιλίας και της αδελφότητας μεταξύ των λαών, ως εκ τούτου δε στην εξωτερική της πολιτική η Σοβιετική Ένωση έθετε πάντοτε υπεράνω όλων τη σταθεροποίηση της ειρήνης και την αδελφική αλληλεγγύη των λαών και την επίλυση οποιουδήποτε ζητήματος, συμπεριλαμβανομένων και των εθνικών προβλημάτων. Η επίλυση όλων των εσωτερικών προβλημάτων κάθε κράτους είναι εσωτερικό πρόβλημα του ίδιου του κράτους.

Η Σοβιετική Ένωση υποστηρίζει τους νόμιμους πόθους ολόκληρου του λαού της Κύπρου, όπως εξασφαλίσει την ανεξαρτησία του, την αυτοτέλεια και εδαφική ακεραιότητα του και καταδικάζει οποιεσδήποτε προσπάθειες ξένης επέμβασης στα εσωτερικά ζητήματα της Δημοκρατίας της Κύπρου, υπό οποιονδήποτε πρόσχημα και υπό οποιανδήποτε μορφή ήθελε πραγματοποιηθεί. Μόνο ο Κυπριακός λαός έχει το δικαίωμα να επιλύει τα ζητήματα της περαιτέρω ανάπτυξης του. Οποιαδήποτε επέμβαση στα εσωτερικά ζητήματα της Δημοκρατίας της Κύπρου θα ήταν σκεά

παραβίαση του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ και των γενικά παραδεδεγμένων κανόνων του διεθνούς δικαίου.

Το Συμβούλιο δε Ασφαλείας, ως όργανο, στο οποίο είναι εμπειπιστευμένο το καθήκον της διατήρησης της ειρήνης και της διεθνούς ασφάλειας, δεν μπορεί να παραμείνει αδιφορο. Είναι υποχρεωμένο να πει το λόγο του, να διασφαλίσει την αξεαρτησια αυτού του κράτους.

Το ΤΑΣΣ έχει εξουσιοδοτηθεί να δηλώσει ότι μεταξύ των ηγετικών κύκλων της Σοβιετικής Ένωσης εκφράζεται η ελπίδα ότι περί την Κύπρο δεν θα προκληθεί διεθνής περιπλοκή, η οποία μπορεί να θέσει υπό απειλή την υπόθεση της ειρήνης στην περιοχή αυτή. Πρέπει να επιδειχθεί σωφροσύνη από τα μεγάλα κράτη της Δύσης, τα οποία άγνωστον γιατί, αποφάσισαν α σφετερισθούν γι αυτούς το δικαίωμα να επέμβουν στις εσωτερικές υποθέσεις της Κύπρου, όπως επίσης και από τα γειτονικά προς την Κύπρο κράτη.

Επιβάλλεται όπως τα κράτη αυτά απόσχουν τέτοιου είδους ενεργειών, οι οποίες θα μπορούσαν να περιπλέξουν την κατάσταση στην περιοχή αυτή του κόσμου".

Η Ρωσία δεν περιορίστηκε μόνο στην ανακοίνωση του ΤΑΣΣ αλλά προέβη και σε έντονες παραστάσεις προς την Ελλάδα και την Τουρκία με διαφορετικό περιεχόμενο.

Στις 31 Ιανουαρίου προχώρησε σε διακοίνωση προς την Τουρκία στην οποία σύμφωνα με το πρακτορείο ειδήσεων Ρώιτερ διαμαρτυρόταν για τις πτήσεις τουρκικών μαχητικών υπεράνω της Κύπρου.

Στη διακοίνωση σύμφωνα με το Ρόιτερ αναφερόταν ότι "η κατάσταση στην Κύπρο αποτελούσε εσωτερικό ζήτημα του λαού της νήσου και ότι οποιαδήποτε ξένη επέμβαση στην Κύπρο θα ήτο αντίθετη προς τον καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών".

Παρόμοια διακοίνωση στάληκε και προς την Ελληνική Κυβέρνηση με διαφορετικό όμως περιεχόμενο. Στη διακοίνωση, σύμφωνα με τον ανταποκριτή του

"Φιλελεύθερου" στην Αθήνα Ευριπίδη Ακρίτα γινόταν αναφορά στο ενδεχόμενο αποστολής δυνάμεων του NATO στο νησί.

Ο Σοβιετικός πρεσβευτής, προστίθετο στην ανταπόκριση **(1.2.64)** επέσυρε την προσοχή τη Ελληνικής Κυβερνήσεως διά των λίαν δυσαρέστων εξελίξεων αι οποίαι θα επηκολούθουν εις περίπτωσιν αποστολής δυνάμεων του NATO εις Κύπρον και κατέστησε γνωστόν εις τον Έλληνα Πρωθυπουργόν ότι η Σοβιετική Ένωσις αποκρούουσα πάσαν έξωθεν επέμβασιν ή επίθεσιν υπό οιονδήποτε πρόσχημα κατά της Κύπρου έχει ήδη απευθυνθεί εις το Συμβούλιον Ασφαλείας το οποίον είναι και το μόνον αρμόδιον προς αντιμετώπισιν του κυπριακού προβλήματος βάσει των αρχών του Καταστατικού Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών".

Σε κάποιο στάδιο, υπό το φως των πιέσεων των αμερικανών να αποστείλουν νατοϊκή δύναμη στην Κύπρο η Ρωσία και η σοβιετική πρεσβεία στη Λευκωσία αποτελούσαν το χώρο απ' όπου ανέμεναν να ακούσουν καλά λογια καθώς συνεχίζονταν και οι τουρκικές απειλές για επέμβαση στην Κύπρο.

Σε μια τέτοια περίπτωση, μαζική διαδήλωση φοιτητών κατέληξε στις **3** Φεβρουαρίου έξω από τη Σοβιετική πρεσβεία με συνθήματα εναντίον του NATO. Ο Ρώσος πρεσβευτής βγήκε τότε στον εξώστη και διαβεβαίωσε τους διαδηλωτές:

"Είμαι ευτυχής να διαδηλώσω την συμπάθεια μου προς τον δίκαιο αγώνα του κυπριακού λαού και να διαβεβαιώσω για μια ακόμη φορά ότι ο Σοβιετικός λαός ίσταται παρά το πλευρόν σας, στον αγώνα σας για πλήρη ανεξαρτησία".

Οι διαβεβαιώσεις του Ρώσου πρεσβευτή ικανοποιούσαν απόλυτα όλους ακόμα και τη δεξιά που έπαιρνε μέρος σε διαδηλώσεις μαζί με τους Κομμουνιστές και όλο το λαό σε μια ομοθυμία που για πρώτη φορά παρουσιαζόταν τα τελευταία χρόνια.

Είναι χαρακτηριστικό ότι την ίδια ημέρα επικεφαλής μιας άλλης πορείας διαδηλωτών βρισκόταν ο αντιπρόεδρος της Δημοκρατικής Ένωσης Δρ Ι Πολυδωρίδης "όστις βαδίζων μεταξύ των πρώτων έδιδε

το σύνθημα εις διαφόρους πατριωτικές εκδηλώσεις
και ζωτωκραυγής".